

1. - ΝΑ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΙ ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΠΟ ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ;

Μέσο: . . . . . ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 07/09/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 07/09/2024

Σελίδα: 64

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΤΟΥ **Θάνου Βερέμιν**

- Να διδάσκονται τα αρχαία ελληνικά από το Γυμνάσιο;

Η ελληνική γλώσσα είναι το τελευταίο εν ζωή απόκτημα από το αρχαίο μας παρελθόν. Όλα τα άλλα στοιχεία της παράδοσης τα επικαλούμαστε για να θυμίζουμε στους εταίρους μας το χρέος τους προς την αρχαιότητα. Έτσι κατάφερε ο Κωνσταντίνος Καραμανλής ως πρωθυπουργός να αντιμετωπίσει τις αντιρρήσεις του γερμανού καγκελαρίου Χέλμουτ Σμιντ, για την είσοδο της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Τι κάνουμε όμως σήμερα για να ενισχύσουμε την επικοινωνία της γλώσσας μας με τις αρχαίες πηγές της; Δυστυχώς στα ΜΜΕ καθημερινά κακοποιούνται τα ελληνικά που επιζούν από την αρχαιότητα. Εκείνο το παντός καιρού «καταρχήν» που χρησιμοποιείται ευρύτατα αντί του «καταρχάς», έχει εξουδετερώσει την έννοια της επιλογής της συλλογικότητας η οποία διακόπτεται από την εξαίρεση:

«Καταρχήν αγαπώ όλους τους ανθρώπους εκτός από τους εξωνημένους».

Βέβαια η γλώσσα εξελίσσεται και ανάλογα μεταλλάσσεται η σημασία των λέξεων. Το ρήμα παιδεύω σήμαινε κάποτε εκπαιδεύω, σήμερα σημαίνει απλώς βασανίζω. Μια άλλη λέξη που άλλαξε έννοια από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα είναι η «εμπάθεια» που ο Αριστοτέλης ταυτίζει με το θετικό πάθος και τον έρωτα. Στα νέα ελληνικά η λέξη συνδέεται με το κακό πάθος, το μίσος, τη μνησικακία και την εκδίκηση.

Στην πρώτη της εποχή η ελληνική πλεόραση χρησιμοποιούσε τον όρο «διάυλος» αντί του σημερινού ξενικού «κανάλι». Θα ήταν χρήσιμη άσκηση αν οι μαθητές των σχολείων αναλάμβαναν να αναζητήσουν λέξεις από τα αρχαία κείμενα για να αντικαταστήσουν ξενικούς όρους που κυριαρχούν παντού. Όμως η διδασχία των αρχαίων ελληνικών στα σχολεία διαρκώς μειώνεται ως μάθημα το οποίο υποτίθεται ότι δεν συμβάλλει στην εξοικείωση των μαθητών με τις πιο χρήσιμες θετικές επιστήμες. Και όμως η εις βάθος γνώση της γλώσσας συμβάλλει στην ικανότητά μας να αναλύουμε κάθε έννοια, φιλοσοφική ή επιστημονική.

Μια προσέγγιση ασφαλέστερης διδασχίας θα ήταν καλό να εξοικειώσει τα παιδιά με τις εκδόσεις των αρχαίων που βρίσκονται πλησιέστερα προς τα σημερινά ελληνικά. Τα Ευαγγέλια που γράφτηκαν στην

αλεξανδρινή κοινή, είναι ένα γλωσσικό υπόδειγμα που μπορεί να προσεγγίσει ένας ελληνόφωνος με μέτρια φιλολογική κατάρτιση. Όπως σημειώνει ο ακαδημαϊκός Μιλτιάδης Χατζόπουλος, θα έπρεπε να διδάξουμε τα ελληνικά με ανάποδη διαδρομή, από τα πλησιέστερα στη γλώσσα μας ως τα πιο απόμακρα. Όταν διανύσουμε τη διαδρομή από τον Πλάτωνα στα λιγότερο κατανοητά ομηρικά έπη, η κατανόηση της σημερινής μας γλώσσας θα είναι μεγαλύτερη και η αναζήτηση εναλλακτικών προς τους υπάρχοντες όρους ασφαλέστερη.

Οφείλουμε να αντιληφθούμε ότι η ελληνική μας ταυτότητα όπως διαμορφώθηκε βασίζεται κυρίως στην ελληνοφωνία μας. Πρόκειται για υπόδειγμα σπάνιας λαϊκής συναίνεσης ανάμεσα στα έθνη-κράτη της Ευρώπης του 19ου και του 20ού αιώνα, για την

κοινή προέλευση η οποία εμπεδώθηκε στο νέο ελληνικό κράτος χωρίς τις δυσχέρειες άλλων κρατών-εθνών της ευρωπαϊκής πείρου.

Το κοινό θρήσκευμα που υπήρξε έργο του Βυζαντίου, μετέφερε σε εμάς και το κοινό όργανο της μεταλλαγμένης γλωσσικής μας καταγωγής. Από τα Ευαγγέλια ως τον Όμηρο η διαδρομή αποτελεί τη συνέχεια μιας ταυτότητας που διαμορφώνεται κυρίως από τη γλώσσα μας. Αποτελεί υποχρέωση και όχι επιλογή η υπόμνηση αυτής της καταγωγής και η στήριξή της με τη διδασκαλία της αρχαίας αφετηρίας.

Ο **Θάνος Βερέμιν** είναι ομότιμος καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών

Οφείλουμε να αντιληφθούμε ότι η ελληνική μας ταυτότητα όπως διαμορφώθηκε βασίζεται κυρίως στην ελληνοφωνία μας

Ο **Στέφανος Κασσιμάτης** απουσιάζει με άδεια